

VER 2026

Spoločenský dosah: Katedra žurnalistiky, Filozofická fakulta KU v Ružomberku

Názov prípadovej štúdie:

Ochrana detí a mladých ľudí v digitálnom prostredí

Obdobie, kedy sa uskutočnil výskum, z ktorého spoločenský dopad vychádza:

2018 – prebieha (Implementácia reprezentatívnych výskumov na Slovensku EU Kids Online Slovakia a následné výskumy pre Ministerstvo práce SR)

Údaje o zamestnancoch predkladajúceho útvaru, ktorí vykonali výskum:

Pavel Izrael

Koordinácia projektov,
vývoj výskumných
nástrojov, analýza údajov,
vypracúvanie výskumných
správ

**Obdobie(-ia) zamestnania na
predkladajúcej inštitúcii:
2009 – prebieha**

**Obdobie, v ktorom došlo k deklarovánemu spoločenskému dopadu:
september 2020 – prebieha**

1. Stručné zhrnutie spoločenského dopadu

Výskum mal významný spoločenský vplyv vo viacerých oblastiach. Ovplynul tvorbu politík ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, najmä pokiaľ ide o ochranu detí a mládeže v digitálnom priestore. Prispel k regulácii využívania digitálnych technológií na základných školách. Zistenia tiež podporili rozvoj kompetencií medzi rodičmi a laikmi. Okrem toho výskum zvýšil informovanosť verejnosti o ochrane detí a mládeže online. Táto zvýšená viditeľnosť sa ďalej posilnila prostredníctvom pokrytia v masmédiách, čo pomohlo informovať a zapojiť širokú verejnosť do kľúčových otázok týkajúcich sa digitálnej bezpečnosti a pohody detí.

2. Výskum, z ktorého spoločenský dopad vychádza

Pavel Izrael uskutočňuje výskum v oblasti mediálneho publika od roku 2011 so zameraním na deti a mládež, najmä v kontexte rodinného prostredia.

Od roku 2018 je tento výskum súčasťou širšej iniciatívy EU Kids Online, ktorá je nadnárodným výskumným networkom realizovaným v 19 európskych krajinách. Projekt EU Kids Online IV v Slovenskej republike bol zameraný na online aktivity, príležitosti a riziká, s ktorými sa deti a dospievajúci stretávajú.

Zistenia vychádzajú z dotazníkového prieskumu, ktorý sa uskutočnil v slovenských domácnostiach od apríla do júna 2018. Výskumná vzorka je reprezentatívna pre slovenskú populáciu vo veku 9-17 rokov. Vzorka bola vytvorená náhodným výberom z registra obcí a miest na základe údajov zo sčítania za rok 2011. Vybralo sa celkovo 200 územných jednotiek, pričom domácnosti boli vybrané metódou náhodného výberu podľa vopred stanovených pravidiel. [1]

Prieskum sa zameriaval na dve hlavné oblasti: (1) Používanie internetu a online aktivity a (2) skúsenosti s online rizikami. Patria medzi ne negatívne skúsenosti vo všeobecnosti, online agresia a kybernetické šikanovanie, sexuálne explicitný obsah, sexting, kontakt s cudzími ľuďmi, škodlivý alebo rušivý obsah, zneužívanie osobných údajov a nadmerné používanie internetu. [2] [3] [4]

Tieto empirické zistenia založené na validovanej medzinárodnej metodike poskytujú pevný základ pre praktickú aplikáciu zo strany tvorcov politik, odborníkov v oblasti vzdelávania a aktérov v oblasti prevencie. Výskum bol realizovaný v rámci Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktoré tiež obdržalo zistenia. Výsledky boli uverejnené v záverečnej správe s použitím grafov, tabuliek a zhrnutí kľúčových zistení vo všetkých skúmaných oblastiach.

V nadväznosti na projekt z roku 2018 výskumný tím EU Kids Online Slovakia pokračoval v spolupráci s Národným koordinačným centrom pre riešenie násilia páchaného na deťoch a v rokoch 2021, 2022, 2023 a 2024 uskutočnil ďalšie výskumy. Primárny dôraz sa naďalej kládol na negatívne skúsenosti detí na internete. Výskumy z rokov 2022 a 2023 boli dlhodobé, čo výskumným pracovníkom umožnilo sledovať zmeny v skúsenostiach účastníkov v priebehu času.

Medzi kľúčové zistenia patrí:

V roku 2018 1 z 5 detí vo veku 9 – 17 rokov uviedlo, že počas školského dňa strávili online viac ako 4 hodiny. [1]

67 % detí sa na internete cíti bezpečne.

Keď sa vyskytnú negatívne skúsenosti, iba 5 % detí hovorí s učiteľmi a len 2 % sa obráti na odborníkov.

Až 26 % detí nehovorí s nikým o svojich negatívnych skúsenostiach online vrátane kybernetického šikanovania. [1]

V roku 2023 uviedlo, že 6 % detí sledovalo obsah o samovražedných metódach aspoň raz týždenne. [4]

Stabilných 9 % respondentov sa stretlo so zneužitím hesla, zosobením alebo sledovaním prostredníctvom digitálnych zariadení.

Každé piate dieťa zažilo online šikanovanie. [4]

Dospievajúci, ktorí nadmerne používajú internet, častejšie hlásia emocionálne problémy, depresívne nálady a osamelosť. [2] [3] [4]

3. Odkazy na výskum

- [1] Izrael, P., Holdos, J., Durka, R., Hasak, M., (2020). Slovenske deti a dospievajúci na internete: Zaverčná správa z výskumu EU Kids Online IV - Slovenská republika. Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku - Dostupné online na stránke Národného koordinacieho strediska pre riešenie problematiky násilia na det'och: https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/8/narodna-sprava-final-s1_o_p-Lpdf
- [2] Holdos, J., Izrael, P., Almasiova, A., Kohutova, K. (2021) Prezívanie a správanie detí a mládeže na Slovensku počas pandémie. (výskumná správa). Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku - Dostupné online na stránke Národného koordinacieho strediska pre riešenie problematiky násilia na det'och: https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/8/vyskumna-sprava-prezivanie-a-spravanie-deti-a-mladeze-na-slovensku-pocas-pandemie-1.pdf
- [3] Holdos, J., Izrael, P., Almasiova, A., Kohutova, K. (2022) Prezívanie a správanie detí a mládeže na Slovensku v roku 2022. (výskumná správa). Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku - Dostupné online na stránke Národného koordinacieho strediska pre riešenie problematiky násilia na det'och: [https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/8/vyskumna sprava 2022-1.pdf](https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/8/vyskumna_sprava_2022-1.pdf)
- [4] Holdos, J., Izrael, P., Almasiova, A., Kohutova, K. (2023) Vybrané formy rizikového správania detí a mládeže v roku 2023 (výskumná správa). Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku - Dostupné online na stránke Národného koordinacieho strediska pre riešenie problematiky násilia na det'och: [https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/8/vyskumna sprava 2023-1.pdf](https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/8/vyskumna_sprava_2023-1.pdf)

4. Podrobnosti o spoločenskom dosahu

Výsledky výskumu z EU Kids Online Slovakia (napr. Izrael a kol., 2000) sa použili pri príprave národnej koncepcie a následnom spoločnom výskume (Holdoš a kol. 2021, 2022, 2023) sa používa aj pri vykonávaní národnej koncepcie.

Zistenia z výskumu koordinovaného Dr. Izraelom boli prostredníctvom člena tímu Dr. Juraja Holdoša použité v rámci pracovnej skupiny pre prípravu bezpečného používania smartfónov v školách, ktorú organizoval Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v mene Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky. Expertná skupina vypracovala odborné stanovisko k návrhu usmernení pre základné a stredné školy v Slovenskej republike v súvislosti so smartfónmi a inými digitálnymi zariadeniami, s ktorými žiaci vstupujú do priestorov školy. Na základe znaleckého posudku bol vypracovaný návrh zákona, ktorý je v súčasnosti v procese schvaľovania, ale školy už sledujú návrh uverejnený na webovom sídle ministerstva školstva.

Vplyv na ochranu detí a mladých ľudí v digitálnom prostredí možno považovať za dlhodobé prepojenie medzi vedeckou a profesionálnou komunitou. Najmä prostredníctvom odbornej prípravy pracovníkov s deťmi a mládežou pod záštitou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a vývoja vzdelávacích materiálov. Organizácia konferencie "Bezpečnosť detí v digitálnom priestore" na Katolíckej univerzite v Ružomberku, ktorá je najväčšou konferenciou na tému ochrany detí v digitálnom priestore na Slovensku a už sa uskutočnili dva ročníky (2023, 2024), 2025 sa pripravuje za účasti približne 100 vedcov a odborníkov. Spoluorganizátori: Ministerstvo práce, digiQ, Centrum bezpečného internetu.

Za spoločenský vplyv možno považovať aj členstvo Dr. Pavla Izraela v Rade pre mediálne služby. Dr. Pavel Izrael bol Národnou radou Slovenskej republiky v decembri 2020 zvolený za člena Rady pre vysielanie a retransmisiu (dnešná Rada pre mediálne služby – ďalej len „RPMS“). Bol nominovaný na základe svojich odborných znalostí, výskumu a publikácií v oblasti mediálneho výskumu a mediálneho publika. Ako člen RPMS má Dr. Pavel Izrael priamy vplyv na rozhodovanie Rady o sťažnostiach občanov týkajúcich sa dodržiavania zákona č. 264/2022 o mediálnych službách (predtým zákon č. 308/2000 o vysielaní a retransmisii). Od roku 2022 je členom Komisie na ochranu maloletých ako člen nominovaný RPMS. V rámci Komisie bol v spolupráci s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky v roku 2022 vypracovaný návrh vyhlášky o jednotnom systéme označovania a spôsobe jeho uplatňovania, ktorý po schválení nadobudol účinnosť 1. januára 2024. V tomto dokumente sa okrem iného špecifikuje označovanie audiovizuálnych diel, multimediálnych diel, programov televíznych služieb a programov audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie deskriptormi a vekovou primeranosťou na základe prítomného obsahu a vymedzených oblastí (násilie, diskriminácia, strach, závislosť, pohlavie, vulgárnosť, nahota). Komisia ukladá sankcie aj vysielateľom alebo poskytovateľom audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie v správnom konaní za porušenie zákona, čo má priamy vplyv na uplatňovanie ochrany maloletých v mediálnom prostredí.

Na úrovni Rady pre mediálne služby sa Dr. Pavel Izrael podieľal na vytvorení platformy Media Literacy+, ktorá vytvára konštruktívne prostredie pre organizácie a inštitúcie, ako aj pre odborníkov pôsobiace v oblasti mediálnej gramotnosti na Slovensku s cieľom zdôrazniť potrebu a nevyhnutnosť rozvoja mediálnej gramotnosti pre všetky vekové skupiny obyvateľstva.

5. Zdroje na potvrdenie spoločenského dosahu

Zdroj č. 1

Vplyv výskumu na tvorbu politiky – vývoj národnej koncepcie na ochranu detí v digitálnom priestore

https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsubsubsub/2/narodna-koncepcia-ochrany-deti-v-digitalnom-priestore-1.pdf

Zdroj č. 2

Vplyv výskumu na tvorbu politiky – usmernenie ministerstva školstva o používaní mobilných telefónov v školách. V odbornej pracovnej skupine zastupoval online výskumný tím EU Kids člen tímu doc. Mgr. Juraj Holdos, PhD.

<https://www.minedu.sk/regulacia-mobilov-v-skolach/>

Zdroj č. 3

Vplyv dlhodobých výskumných činností na tvorbu politiky – vypracovanie vyhlášky o jednotnom systéme označovania

<https://www.epi.sk/zz/2023-328>

Zdroj č. 4

Vplyv dlhodobej výskumnej činnosti na tvorbu politiky - Vypracovanie vyhlášky o jednotnom systéme označovania - Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Komisia na ochranu maloletých (v prílohe)

Zdroj č. 5

Vymenovanie Rady pre mediálne služby za člena Komisie na ochranu maloletých

<https://rpms.sk/zlozenie-funkcne-obdobie-clenov-komisie-na-ochranu-maloletych> (v prílohe)

Zdroj č. 6

Vplyv na prepojenie vedeckej a odbornej verejnosti.

Rada pre mediálne služby (v prílohe)

Zdroj č. 7

Vplyv výskumu na tvorbu politiky – vývoj národnej koncepcie na ochranu detí v digitálnom priestore

Národné koordinačné centrum pre riešenie násilia páchaného na deťoch (v prílohe)

Zdroj č. 8

Vplyv na prepojenie vedeckej a odbornej verejnosti

Konferencia Bezpečnosť detí v digitálnom priestore vydania 2023, 2024, 2025

https://euko.ku.sk/index_ph_p/bezpecnost-deti-v-digitalnom-priestore-konferencia-2024/

Zdroj č. 9

Vplyv výskumu na tvorbu politiky

<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=552596>